

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Til Dannerkongen Frederik hin Sjette paa Hans Fødselsdag den 28de Januarii 1812

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Til Dannerkongen Frederik hin Sjette paa Hans Fødselsdag den 28de Januarii 1812", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_182-com-root.pdf (tilgået 12. september 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

i januars måned (genitiv af lat., 'januarius').

gejstlig, der er antaget af en sognepræst for at bistå ham i hans gerning.

'Jeg er ven af Sokrates og ven af Plato, men en endnu større ven af sandheden' (oversat GV). Sætningen markerer en kritisk distance til lærde autoriteter og kendes i denne bevingede form siden Luther, jf. Vogel-Jørgensen 1975, s. 30.

dvs. kongehal.

også.

gå ind.

bruge, lade lyde.

festdagen. Frederik 6.s fødselsdag den 28. januar var årets vigtigste verdslige festdag.

for at, så at.

gråhåret.

for selv at stå foran dig, for at få foretræde, audiens hos dig.

helt sikkert; ganske vist.

meget få.

prædikestolen.

nåede frem til din trone, fik foretræde for din trone; bestod, sejrede ved din trone.

kraftigt.

bruge.

kaldt, betegnet som.

slagmarken.

tør tage i besiddelse, tør gøre til min.

ad åre, engang i fremtiden.

også.

alt sammen (til).

så ned på, ringeagtede.

helt sikkert.

urte-, frugt- og blomsterhaven.

lykke, gavn.

Aftenen falder på.

fyldord, folkevisestil.

endnu.

profetisk blik.

benævner.

ting, der endnu ikke er skabt eller blevet til.

allerede.

mørke, dunkelhed; måske også: genfærd.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

offentligt, tydeligt.

universitetet. Hentydning til Det Kongelige Frederiks Universitet, oprettet 2. september 1811.

kongetroner. Danmark-Norge var et dobbeltmonarki og havde, i overført forstand, to troner.

meget.

krigere, helte.

fangebånd, lænker.

på norsk.

saga.

ganske vist.

dvs. stundom, til tider.

tryk, trykte bøger.

en rød øre, noget som helst.

katedralskolen, en større latinskole, som forbereder sine elever til universitetsuddannelsen. Her også: Det Kongelige Frederiks Universitet.

hovmodigt, overlegent.

hvis.

stadig; endog.

pragt.

Hans Tausen og de danske digtere, der fulgte hans stil.

salmedigtning, jf. 1 Sam 16-23.

saga.

også.

tidens seneste dag, dvs. den seneste tid.

åbnede for.

genfødt.

selv om.

sundt, nærende.

heltemodige fortid.

Hellebarden indgik i det datidige norske rigsvåben. Først i 1900-tallet udskiftedes hellebarden med den oprindelige kortskaftede økse.

som en kriger eller helt; kæmpemæssig.

helt sikkert.

scepter; herredømme.

heraldiske kendemærker.

de to vildmænd, der bærer det kongelige våbenmærke.

det sidste århundrede; den seneste tid.

helteedigt.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

række af biskopper.

tagspærene.

dvs. kobber.

også.

meget.

også.

for første gang.

også

højskole, universitet.

på universitetet.

adelig byrd, fornem slægt.

hvis Gud vil (gl. optativ).

allerede.

dvs. stundom, til tider.

således.

dvs. stundom, til tider.

således.

egentlig ikke, ikke uden videre.

hovmodig.

er (gl. 2. person singularis).

hvis.

talte Norge til: tiltalte Norge (irettesatte Norge; talte til Norge).

her også: slange.

festdagen. Frederik 6.s fødselsdag den 28. januar var årets vigtigste verdslige festdag.

gavn, fordel.

skal løsne (optativ).

skal øde (optativ).

alt efter som, såfremt.

skal holde (optativ).

gensidigt, indbyrdes.

i live.

skal knæle (optativ).

dvs. hal.

skal støtte (optativ).

skal værge (optativ).

opretholde, bære.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

dvs. krudt.

den spiselige plantes.

endnu.

opheder; hedder.

enten 'kunne' eller fyldord.

en kongelig ordre, resolution.

ligesom.

fyldord.

fortrukne, forkrampede

giftstrømmen.

det der.

vedbliver, er evigt.

også.

giftige elv, giftstrøm.

ring til at åbne en dør med, dørhåndtag.

kildevæld.

allerede.

før vi bliver født.

giftstrømmen.

også.

hovmodigt.

giftstrømmens.

generation, samtid.

Guds ord.

må Herren lægge, tilføje (optativ).

må styrke (optativ).

hvor end.

må Gud tage (optativ).

må han stadfæste dig (optativ), styrke dig, give dig rodfæste.

må han skænke (optativ).

Anvendt litteratur

- Vogel-Jørgensen, T. (1975) *Bevingede ord. Mere end 12.000 kendte litteratur-citater, historiske ytringer, prog-klicheer, talemåder, slagord etc.*, 5. udg. [1940]. København